

Գիտություն

ՀՈՒՆՎԱՐ

№ 1

(302)

2017 թ.

ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի թերթ

Հրատարակվում է 1993 թ. փետրվարից

«Շամազգային միասնականությունը որպես մեր ուժի և հզորության գրավական» մրցանակաբաշխություն՝ ՀՀ ԳԱԱ-ում

Ամցյալ տարեվերջին ՀՀ ԳԱԱ նախագահությունում տեղի ունեցավ «Շամազգային միասնականությունը որպես մեր ուժի և հզորության գրավական» մրցանակաբաշխությունը:

«Արցախի հիմնահարցը և խնդրի վերջնական լուծման հեռանկարները համազգային միասնության համատեքստում» անվանակարգում առաջին մրցանակի (800.000 դրամ) արժանացավ քաղաքական գիտությունների դոկտոր, «Կովկաս» ինստիտուտի փոխտնօրեն Սերգեյ Մինասյանը: «Զսպուրը դարաբաղյան հակամարտությունում» աշխատանքի համար:

«Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության առաջնահերթությունները» անվանակարգում երկրորդ մրցանակի (500.000 դրամ) արժանացավ պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Գոհար Իսկանդարյանը «Հայաստան-Իրան հարաբերությունները Հայաստանի անկախության ծնողքերումից հետո (1991-2014 թթ.)» աշխատանքի համար:

«Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության խնդիրը որպես համազգային միասնության առանցքային արժեք և առաջնահերթություն» անվանակարգում երկրորդ մրցանակի (500.000 դրամ) արժանացավ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, ՀՀ ԳԱԱ Մանուկ Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի տնօրեն

«Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության խնդիրը որպես համազգային միասնության առանցքային արժեք և առաջնահերթություն» անվանակարգում երկրորդ մրցանակի (500.000 դրամ) արժանացավ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, ՀՀ ԳԱԱ Մանուկ Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի տնօրեն

րեն Վարդան Գևրգիյանը:

«Հայաստանի Հանրապետությունը և 21-րդ դարի մարտահրավերները» անվանակարգում երրորդ մրցանակի (300.000 դրամ) արժանացավ պատմական գիտությունների թեկնածու Արմեն Մանվելյանը՝ «Էներգետիկ անվտանգությունը և աշխարհաքաղաքական մարտահրավերները Կովկաս-Կասպյան տարածաշրջանում» աշխատանքի համար:

«Հայաստանի և համայն հայության անելիքները Հայոց ցեղասպանության հետևանքների վերացման, հատուցման հասնելու խնդրում» անվանակարգում խախտության մրցանակի (200.000 դրամ) արժանացավ պատմական գիտությունների թեկնածու Արտակ Շաքարյանը՝ «Փաստարկներ Հայոց ցեղասպանության մասին: Ուղեցույց երիտասարդ դեսպանին» աշխատանքի համար:

Մրցույթը հայտարարվել է ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի, Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի, Ռուսաստանի հայերի միության և ՀՀ սփյուռքի նախարարության կողմից: Այն նվիրված է Հայաստանի անկախության 25-ամյակին:

Մրցույթին ներկայացված աշխատանքներն արտաքինում են 21-րդ դարի մարտահրավերների պայմաններում համազգային շահերի շուրջ հայության տարբեր հատվածների համախմբման համար անհրաժեշտ խնդիրների վերլուծությունը ու դրանց լուծման եղանակների գիտական հիմնավորումները, ՀՀ պաշտպանության խնդիրը որպես համազգային միասնության առանցքային արժեք և առաջնահերթություն:

Մրցույթին մասնակցել են Հայաստանի Հանրապետության, Արցախի և Սփյուռքի 9 գիտնականներ:

ՀՀ ԳԱԱ տեղեկատվական-վերլուծական կենտրոն

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Բութանյանի անվան արևմտագիտության ինստիտուտի գործունեության արդյունքներն ու հեռանկարները

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Բութանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտում գործունե են բազային ֆինանսավորմամբ հետևյալ 4 գիտական ուղղությունները.

1. Մակրոտնտեսական հիմնախնդիրներ և ֆինանսներ:

2. Ծառայությունների ոլորտի զարգացում և սոցիալ-ժողովրդագրական հիմնախնդիրներ:

3. Տնտեսության իրական հատվածի հիմնախնդիրներ:

4. Տեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմություն:

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Բութանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գործունեության առանձնահատկությունն է դարձել գիտական հետազոտությունների գործնական ուղղվածությունը հաղորդելը: Եվ պատահական չէ, որ ինստիտուտի կողմից հրապարակված գրքերն ու գիտական հոդվածները նվիրված են եղել համառոտության սոցիալ-տնտեսական զարգացման մի շարք գործնական հարցերի լուսարանմանն ու վերլուծությանը, ինչպես նաև համապատասխան առաջարկությունների մշակմանը, որոնք յուրաքանչյուր տարի ներկայացվել են ՀՀ կառավարության: Նախորդող 10 տարիների ընթացքում ինստիտուտում հրատարակվել է գիտական հոդվածների 16 ժողովածու, 88 մենագրություն և 1294 հոդված (այդ թվում 82-ը՝ միջազգային): Ինստիտուտի 2 գիտաշխատողներ պաշտպան են դոկտորական, իսկ բազմաթիվ հայտնիներ և ասպիրանտներ՝ թեկնածուական ատենախոսություններ, որոնցից 7-ը Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացիներ են: Ինստիտուտի հրատարակված աշխատանքներից մեկը հեղինակավոր հանձնաժողովի կողմից սանազվել է 2013 թ. լավագույն գիտական աշխատանք, իսկ մենագրության հեղինակն արժանացել է Մ. Բութանյանի անվան գրականության ինստիտուտի տնօրենի մրցանակին:

Մանկ արժանացել է Մ. Գոչի անվան 1-ին կարգի մրցանակի: Կատարված գիտահետազոտական աշխատանքների հիման վրա ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի 2014 և 2016 թթ. «Արդյունավետ գիտական աշխատող» մրցույթի հաղթողներ են դարձել Վ. Հարությունյանը և Լ. Բայադյանը:

Ինստիտուտի կողմից ներկայացված առաջարկությունների արդյունքում էր, ըր Տիգրան Սարգսյանի վարչապետության ժողովում կորցրած ճանաչվեցին: «Պաշտպանության հարկի մասին» և «Հաստատագրված վճարների մասին» ՀՀ օրենքները: Ինստիտուտի կողմից կատարված առաջարկությունները վերաբերել են բազմաթիվ հիմնախնդիրների, որոնք բոլոր տարիներին համակողմանիորեն քննարկվել են համապատասխան նախարարությունների, գերատեսչությունների և մասնագետների հետ, իսկ այնուհետ հետագա ընթացք ստացել: Միաժամանակ ինստիտուտի կողմից իրականացվող աշխատանքներից հիշատակության արժանի է նաև այն, որ սկսած 2012 թ.-ից անցյալում է ՊԵԿ-ի կողմից կազմված ստուգման ակտերի ճշտության փորձաքննություններ: Փորձաքննական ծառայությունները ներառում են համապատասխան տնօրենի կողմից հրավերված հաշվապահական և ֆինանսադիտական գիտական ուսումնասիրությունների վերլուծություններ: Վերջիններիս շրջանակում իրականացվում են հարկային

ՀՀ օրենսդրությանը նախատեսված այլ պարտադիր վճարումների գծով պարտավորությունների չափի ճշտության և դրանց առաջացման պատճառների հետազոտություններ, լրացուցիչ պարտավորությունների չափի որոշում՝ այդպիսիք առկա լինելու դեպքում, օրենսդրության պահանջների համապատասխան խախտումների արձանագրում, հարկային և հարկային մարմինների կողմից իրականացված ստուգումների արդյունքում կազմված ստուգման ակտերի, դրանց ձև արձանագրված խախտումների ուղղակի, պարտավորությունների չափի և վերջիններիս հաշվարկման մեթոդաբանության ճշտության և հիմնավորվածության գնահատում:

Ստորև ներկայացվում է 2016 թ. գիտական խորհրդի կողմից հաստատված հետազոտվող բեմաների շրջանակը և յուրաքանչյուրի գծով ստացված կիրառական գիտական արդյունքները:

1. «Հայ մոլորվորի մոլորվորագրական և նյութական կորուստները ցեղասպանության ընթացքում և դրանց փոխհատուցման հիմնախնդիրները» (գիտ. դեկ. ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, տ.գ.դ., պրոֆեսոր Վ. Լ. Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում ներկայացվել են Բուրասայի և Ադամյանի համագործակցության արդյունքում, ինչպես նաև եկեղեցու տնօրենության մասին գտնվող անշարժ գույքի նկարագրող նախագիծ 1915 թ., ինչպես նաև կրթությունը Հայոց ցեղասպանության

տարիներին: Բուրասայի նահանգի դեպքում ներկայացվել է շերտաբուծության և թեթև արդյունաբերության մեջ հայ գործարարների դերը, Ադամյանի և Բուրասայի նահանգի պարագայում՝ հանքերի մասին տեղեկատվություն: Ցույվել է Բուրասայի և Ադամյանի նահանգները որպես հարևան նահանգների համար արտագան աշխատանքի վայր (150.000) և վերջիններիս զբաղվածության հնարավորությունները տարբեր ոլորտներում: Բուրասայի նահանգի դեպքում ներկայացվել է տարբեր եկեղեցիների ունեցվածքի կամ անշարժ գույքի նկարագրողը: Ադամյանի նահանգում նշվել է նահանգի որոշ բնակավայրերում բնակվող հայերի ունեցվածքի վերականգնման համար անհրաժեշտ գումարի չափը՝ 39.5 մլն. ԱՄՆ դոլար (2016 թ. գնեռով):

Վերոնշյալ թեմայի շրջանակներում անց է կացվել համարապետական 2 գիտաժողով, որոնց նյութերը հրապարակվել են: Այս թեմայի շրջանակներում 2017 թ. 1 եռամսյակում հրատարակվելու է ևս 2 մենագրություն: Նշված 2 մենագրություններն և այս թեմայով հրատարակված 2 գիտական հոդվածների ժողովածուների մասնագետ խմբագիրն է ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի «Հայկական հարցի և Հայոց ցեղասպանության պատմության» բաժնի վարիչ, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Արմեն Մարությունը:

2. «Տնտեսագիտության արդյունքները»

